

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปผล การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำเนกตามเพศ อายุ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
3. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

#### สมมติฐานของการวิจัย

1. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อําเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ที่มี เพศ อายุ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แตกต่างกัน

## ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีเวลาปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขบ้านชุมชน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 1,724 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 325 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน รวม 68 ข้อ มีลักษณะเป็นปลายปิดและปลายเปิด มาตราส่วนประมาณค่า

### การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ *t-test* การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว *F-test* (One – Way ANOVA) และผู้วิจัยได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบว่ามีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี เชฟเฟ่ (Scheffe)

### สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 325 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.23 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.77 อายุส่วนใหญ่คือ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.08 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.15 ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านส่วนใหญ่คือ มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.12 รองลงมา คือ 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.29

2. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 8 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านเป็นแกนกลางในการประสานงานการดำเนินงาน สาธารณสุขในหมู่บ้าน ด้านเป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชน ด้านเป็นผู้รับ ทั่วสารสาธารณสุขและข่าวสารอื่นๆเกี่ยวข้องกับการทำงาน ด้านเป็นผู้แข่งขัน ทั่วสารสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้านในเขตรับผิดชอบ ด้านคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสาธารณสุขของประชาชนในชุมชน ด้านเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน ด้านเฝ้าระวังและป้องกันปัญหา สาธารณสุข และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านให้บริการช่วยเหลือรักษาพยาบาล

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่มีเพศ อายุ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แตกต่างกันต่อการ ปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่มีเพศ อายุ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.5

4. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยรวมทุกด้าน พบว่า  
 4.1 เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำงาน เช่น สมุดบันทึก ไฟฉาย สำรองถูกน้ำ อย่างต่อเนื่อง

4.2 ควรมีการจัดประชุมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4.3 ควรจัดการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4.4 ควรสนับสนุนค่าตอบแทนแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ใน การปฏิบัติงาน

4.5 ควรเพิ่มสวัสดิการให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เช่น การใช้ห้องพิเศษฟรีในการรักษาพยาบาล

## 4.6 ควรจัดงานวันอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกปี เพื่อสร้างขวัญ

กำลังใจ

4.7 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ทำงานมาครบ 20 ปี ควรได้รับ

การยกย่องเชิดชูเกียรติ

4.8 เจ้าหน้าที่ควรออกติดตาม สนับสนุน การปฏิบัติงานของอาสาสมัคร  
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ

4.9 ควรจัดทำสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น แผ่น CD  
ให้ความรู้ทางห้องกระจายข่าว

## อภิปรายผล

ในการวิจัยการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อํานาจโภนพิสัย  
จังหวัดหนองคาย จากผลการวิจัยที่พบ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้  
**สมมุติฐานที่ 1 การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อํานาจโภน  
พิสัย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง**

ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อํานาจโภนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตาม  
สมมุติฐานที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัย สอดคล้องกับ สุจิตรา อุยถาวร อธิบาย (2544 : 58) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ  
การปฏิบัติงานของ อสม. ที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จังหวัดชัยนาท โดยศึกษา  
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยพื้นฐานด้านสาธารณสุขมูล  
ฐาน ปัจจัยด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติงาน และปัจจัย  
สนับสนุนการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติงานของ อสม. พบว่า อสม. มีความรู้ในการปฏิบัติงาน  
การรับรู้บทบาทเกี่ยวกับ การเป็น อสม. และการสนับสนุนการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับสูง  
การสนับสนุนการปฏิบัติงานในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการปฏิบัติงานของ อสม.  
ในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนและงบประมาณ ด้านความสามารถ ใน  
การให้บริการ และด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ นภาพร เจริญวงศ์  
มิตร (2542: 68) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานของ อสม. ในเขตเมือง และหากความสัมพันธ์ระหว่าง

ลักษณะประชากร ความรู้ ทัศนคติ การสนับสนุนทรัพยากรบริหารกับการดำเนินงานสาธารณสุข มูลฐานในเขตเมืองของ อสม. โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทัศนคติของ อสม. โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การสนับสนุนทรัพยากรบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับดี การปฏิบัติงานในการดำเนินงานสาธารณสุข มูลฐานของ อสม. โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับ สารีมน ศิริสมบูรณ์เวช (2541 : 83) ศึกษาระดับผลการปฏิบัติงานของ อสม. และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การจูงใจ ความผูกพันองค์การ และการทำงานเป็นทีมกับผล การปฏิบัติงานของ อสม. ตลอดจนค่าน้ำปัจจัยที่มีอิทธิพลร่วม ที่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงาน ของ อสม. พบว่าผลการปฏิบัติงานของ อสม. โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายค้าน พน ว่าด้านข้อมูลข่าวสาร มีผลการปฏิบัติงานในระดับสูง ด้านบริหารและบริการมีผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ อุไรวรรณ บุญสาลีพิทักษ์ (2542 : 72) ศึกษาเพื่อประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. ใน ศสมช. จังหวัดพะบุรี และหาความสัมพันธ์ ระหว่าง ลักษณะประชากร การสนับสนุนทางสังคม ความรู้ การรับรู้บทบาทหน้าที่และแรงจูงใจ กับการปฏิบัติงานของ อสม. ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ของ อสม. การรับรู้บทบาทหน้าที่ของ อสม. แรงจูงใจของ อสม. และการปฏิบัติงานของ อสม. โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา แต่ละค้านพบว่าด้านการจัดทำแผนและงบประมาณ ด้านการบริหาร ศสมช. อยู่ในระดับมาก และด้านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่และด้านการ ให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า  
1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้  
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องดังต่อไปนี้
  - การแจ้งข่าวสารการเกิดโรคที่สำคัญในหมู่บ้านให้แก่เพื่อนบ้านในเขตรับผิดชอบ
  - การรับข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
  - การให้คำแนะนำแก่เพื่อนบ้านเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
  - การให้คำแนะนำแก่เพื่อนบ้านเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข
  - การให้บริการช่วยเหลือและรักษาพยาบาลตามอาการ
  - การสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์อุกกาห์ขุ่นลาย
  - การมีส่วนร่วมในการสำรวจความจำเป็นขึ้นพื้นฐาน (ปฐ.) ในหมู่บ้าน

2. ในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลเป็นช่วงเวลาที่กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศนโยบาย จะให้ค่าตอบแทนแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คนละ 600 บาทต่อเดือน ประกอบกับ ข้อเสนอแนะของผู้ดูแลแบบสอบถามได้เสนอแนะวรมีค่าตอบแทนแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการปฏิบัติงานจำนวนมาก จึงอาจจะเป็นแรงจูงใจให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

**สมมุติฐานที่ 2 การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม เพศ อายุ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความแตกต่างกัน**

จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม เพศ อายุ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยรวมทุกด้านมีความแตกต่างกัน จากการวิจัยดังกล่าวจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิจัย สอดคล้องกับ สุนทร ทองคง (2527 : 54 ; อ้างถึงในสมเกียรติ เลิศสกุล, 2543 : 74) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. จังหวัดนครสวรรค์ ในโครงการสาธารณสุขมูลฐานพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ศาสนา อารชีพและประสบการณ์ในการพัฒนางานสาธารณสุขไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม. ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ พบว่า เพศ โดยเพศชายมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง ไม่สอดคล้องกับ ชัยรัตน์ พัฒเนริญ และคณะ (ชัยรัตน์ พัฒเนริญ และคณะ 2529 : 60 ; อ้างถึงในสมเกียรติ เลิศสกุล, 2543 : 63) ได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผสส. และ อสม. พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวสารสาธารณสุข (ผสส.) และ อสม. เกษมีส่วนร่วมในกิจกรรม สาธารณสุข ประสบการณ์ด้านสาธารณสุขนั้นพบว่าผู้สื่อข่าวสารสาธารณสุข (ผสส.) ส่วนใหญ่ ไม่เคยมีมาก่อน ปัจจัยคุณลักษณะประชากร เช่น อายุ เพศ รายได้ การศึกษาไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ไม่สอดคล้องกับ อัจฉรา ชาติกานนท์ (2541 : 103) ศึกษาพฤติกรรมการทำงาน สาธารณสุขมูลฐานของ อสม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลในการทำงานอย่างพฤติกรรมการทำงาน สาธารณสุขมูลฐานของ อสม. ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทางชีวสังคมที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการทำงาน สาธารณสุขมูลฐานของ อสม. ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

การสมรส และจากการศึกษาของรัชชัย ไตรทิพย์ (2540) ศึกษาคุณลักษณะประชากร และปัจจัยสนับสนุนทางการบริการ ที่มีผลต่อระดับการทำงานเป็นทีมของ อสม. ผลการเปรียบเทียบระดับการทำงานเป็นทีมของอสม. ที่มีผู้นำทีมที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ของครอบครัว และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย เพศชายมีการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมากกว่าเพศหญิง อาจเป็น เพราะว่าเพศชายมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน มากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะด้านเป็นผู้แจ้ง ข่าวสารสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้านในเขตรับผิดชอบ ด้านเป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่ ประชาชน และด้านเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุข

2. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย ที่มีอายุแตกต่างกันโดยรวมมีช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 47.08 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทั้งหมด จึงส่งผลให้ การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านเป็นผู้แจ้งข่าวสารสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้านในเขตรับผิดชอบ ด้านเป็นผู้รับข่าวสารสาธารณสุข และข่าวสารอื่นๆเกี่ยวกับกิจกรรมการทำงาน ด้านเป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่ ประชาชน และด้านให้บริการช่วยเหลือรักษาพยาบาล

3. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย ที่มีระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แตกต่างกันโดยรวม มีช่วงระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มากกว่า 15 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.15 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทั้งหมด จึงส่งผลให้ การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโนนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านเป็นผู้แจ้งข่าวสารสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้านในเขตรับผิดชอบ ด้านเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุข ด้านเป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่ ประชาชน และด้านเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน

## ข้อเสนอแนะ

### 3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรเพิ่มการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเรื่อง การให้บริการช่วยเหลือรักษาพยาบาล ได้แก่ การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลตามอาการ การปฐมนิเทศ การส่งต่อผู้ป่วย ไปรับบริการสาธารณสุข และติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่องามจากสถานบริการ การจ่ายยาเม็ดคุณกำเนิด ในรายที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ตรวจสอบแล้ว นอกจากนี้ควรเพิ่มการดำเนินงานเรื่องการติดตามเยี่ยมผู้ป่วยหรือครอบครัวที่มีอาการทางจิต การดำเนินการเรื่องการได้มีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน และการดำเนินการเรื่องกฎหมายการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.1.2 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านควรได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำงาน เช่น สมุดบันทึก ไฟฉายสำรองฉุกเฉิน อย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดประชุมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรจัดการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการปฏิบัติงาน ควรเพิ่มสวัสดิการให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เช่น การใช้ห้องพิเศษฟรีในการรักษาพยาบาล ควรจัดงานวันอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกปี เพื่อสร้างชวัญกำลังใจ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ทำงานมาครบ 20 ปี ควรได้รับ การยกย่องเชิดชูเกียรติ เจ้าหน้าที่ควรออกติดตาม สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น แผ่น CD ให้ความรู้ทางหอกระจาดฯ

### 3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยกึ่งข้ามกับ การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้านการให้บริการช่วยเหลือรักษาพยาบาล เพื่อประเมินทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน